

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/64/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015201179
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8015201179.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: MUDr. G. F., bytom H., právne zastúpeného advokátom JUDr. Matúšom Hríbom, AK so sídlom v Bardejove, Na hradbách 5, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29 augusta 8-10, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sd/95/2015-31 zo dňa 11.05. 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sd/95/2015-31 zo dňa 11. mája 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.09.2015 v spojení s rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 04.12.2015. Odporkyňa rozhodnutím zo dňa 02.09.2015 podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona“) priznala navrhovateľovi od XX.XX.XXXX. starobný dôchodok v sume 290,70 Eur mesačne. Ďalej podľa § 82 zákona a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 290/2014 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty navrhovateľovi od 01.01.2015 zvýšila starobný dôchodok na sumu 295,90 Eur mesačne.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd podľa § 250l a nasledujúcich ustanovení O.s.p. preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne a konanie, ktoré mu predchádzalo, vypočul účastníkov konania, oboznámil sa so spisovým materiálom odporkyne a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný.

V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žiadosťou spísanou dňa 17.12.2014 požiadal navrhovateľ

odporkyňu o priznanie starobného dôchodku. V prílohe č. 1 k žiadosti medzi obdobie dôchodkového poistenia uviedol aj dobu zamestnania v zahraničí - Líbia v čase od 03.07.1989 do 02.07.1993 a od 24.07.1993 do 01.08.1996.

V predmetnom konaní na základe odvolacích námietok navrhovateľa vznikla sporná otázka, či postup odporkyne bol v súlade so zákonom, ak navrhovateľovi nehodnotila obdobie zamestnania v zahraničí v Líbijskej republike v čase od 16.08.1991 do 01.08.1996 z dôvodu, že za toto obdobie nemal zaplatené poistné. Navrhovateľ v konaní predložil dohodu uzavretú medzi OÚNZ Levice a navrhovateľom zo dňa 25.05.1989, ktorej účelom je uvoľnenie pracovníka k výkonu technickej pomoci rozvojovým zemiám prostredníctvom PZ Polytechna Praha ako experta v Social Security Found v Líbii na 24 mesiacov s dobou plánovanou od júna 1989. Taktiež predložil zmluvu uzavretú medzi Polytechnou, podnikom zahraničného obchodu pre sprostredkovanie technickej spolupráce so sídlom v Prahe a navrhovateľom zo dňa 30.06.1989 o sprostredkovaní pracovného pomeru so zahraničným zamestnávateľom Social Security Found, Líbia vo funkcii lekár s dohodnutým predpokladaným mesačným príjmom 1461,84 USD. V tejto dokumentácii predložil aj potvrdenie zahraničného zamestnávateľa, že vykonával v Líbii prácu v období od 03.07.1989 do 02.07.1993 a od 24.07.1993 do 01.08.1996.

V uvedenom čase platil pre dôchodkové poistenie zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

Do 30.04.1990 zákon č. 100/1988 Zb. upravoval zápočet doby zamestnania a náhrady dôb v niektorých prípadoch v § 11 podľa ktorého, ak nevyplýva niečo iné z medzinárodných zmlúv, hodnotia sa z dôb zamestnania a náhradných dôb v cudzine pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok iba doby uvedené v § 8 ods. 1 písm. a) až d) a f) a v § 9 ods. 1 písm. e), f) a h), a to:

a) československým štátnym občanom, ktorí sa zdržiavali v cudzine s povolením príslušného československého štátneho orgánu; Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí môže po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi povoliť výnimku z dôvodov hodných osobitného zreteľa,

b) cudzím štátnym príslušníkom, ktorí na území československého štátu boli zamestnaní v československej organizácii aspoň 10 rokov; do doby zamestnania sa pritom nezahŕňajú náhradné doby.

Podľa § 8 ods. 1 citovaného zákona zamestnaním sa rozumie:

a/ pracovný (učebný) pomer

b/ členstvo v jednotnom roľníckom družstve

c/ členstvo vo výrobnom družstve

d/ činnosť, podľa ktorej majú občania v dôchodkovom zabezpečení práva a povinnosti ako pracovníci v pracovnom pomere (§ 6 ods. 1 písm. d) a to v rozsahu ustanovenom. vykonávacím predpisom

e/ služba vojakov z povolania, príslušníkov zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a príslušníkov skorších ozbrojených zborov

f/ štúdiom od prvého ročníka strednej školy najskôr po ukončení ôsmich rokov školskej dochádzky.

S účinnosťou od 01.05.1990 zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v § 11 upravoval, pokiaľ nevyplýva niečo iné z medzinárodných zmlúv hodnotia sa z dôb zamestnania a náhradných dôb v cudzine pre vznik a výšku nároku na dôchodok

a/ doby uvedené v § 8 ods. 1 písm. f) a v § 9 ods. 1 písm. e/ ak ide o československých štátnych občanov

b/ doby uvedené v § 8 ods. 1 písm. a/ až d/ a g/ ak ide o občanov, ktorí majú trvalý pobyt na území Československej federatívnej republiky a zaplatili za tieto doby poistné; výška poistného je 20 % z vymeriavacieho základu, ktorý je najmenej 400 Kčs mesačne (neskôr sa táto úprava zmenila na výšku vymeriavacieho základu 2000 Kčs mesačne).

Ako ďalej uviedol krajský súd podľa evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia bol navrhovateľ zamestnaný do 15.08.1991 v Nemocnici s poliklinikou Želiezovce. Doba od 16.08.1991 do 01.08.1996 sa hodnotila u navrhovateľa ako doba zamestnania v cudzine. V danom prípade túto dobu bolo možné hodnotiť ako obdobie dôchodkového poistenia za splnenia podmienok uvedených v § 11 zákona č. 100/1988 Zb. účinného od 01.05.1990, t. j. ak občan s trvalým pobytom na území Československej federatívnej republiky mal zaplatené poistné.

Krajský súd konštatoval, že v danom prípade bolo nesporné, že zo strany navrhovateľa za obdobie od 16.08.1991 do 01.08.1996 nebolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie.

Ďalej uviedol, že v Zbierke zákonov pod č. 63/1982 Zb. bola zverejnená Dohoda medzi Československou socialistickou republikou a Líbijskou arabskou ľudovou socialistickou džamahiriou o spolupráci v oblasti zdravotníctva, ktorá v článku 7 upravovala spoluprácu oboch strán na úseku školenia zdravotníckych pracovníkov a to tým, že jedna strana bude na žiadosť druhej strany vysielat' svojich odborníkov do druhej krajiny na základe osobitných dohôd. V článku 10 upravovala pod písmenom b/ iba skutočnosti týkajúce sa nákladov spojených s vyslaním a pobytom lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov na území druhej strany, podľa ktorého náklady uhrádza tá strana, na žiadosť ktorej sa tieto osoby vyslali. Neupravovala osobitné podmienky pre účely nemocenského alebo dôchodkového poistenia vyslaných pracovníkov. Osobitné podmienky týkajúce sa úpravy dôchodkového zabezpečenia neupravovala ani zmluva, ktorú uzavrel navrhovateľ s Polytechnou, podnikom zahraničného obchodu Praha, ani s dohodou uzavretou medzi OÚNZ Levice.

Podľa názoru krajského súdu vysloveného v rozsudku odporkyňa v danom prípade postupovala v súlade so zákonom, ak navrhovateľovi nezapočítala obdobie od 16.08.1991 do 01.08.1996 ako obdobie dôchodkového poistenia.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie prostredníctvom právneho zástupcu. Podľa jeho názoru prvostupňový súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, súčasne tak rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, preto sú dané odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. c/, d/ a f/ O.s.p. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uviedol, že už na pojednávaní dňa 11.06.2016 pred krajským súdom poukázal na skutočnosť, že zo mzdy 1461,84 USD, ktorú dosahoval v zahraničí v spornom období, mu boli vykonávané zrážky zo mzdy mesačne v rozsahu 30 %, ako príspevok štátu, čo súčasne plynie zo zmluvy s Polytechnou, PZO. Na základe výpovede navrhovateľa možno konštatovať, že počas pracovnej činnosti v zahraničí odvádzal štátu vysoké poplatky v rámci zmluvy uzavretej so štátnym podnikom a tak si všetky povinnosti splnil. Bolo preto povinnosťou súdu prvého stupňa skúmať, či plnenia zo zmluvy poskytnuté navrhovateľom štátnemu podniku možno považovať za relevantné pre účely vymeriavacieho základu a výpočtu nároku na starobný dôchodok.

Ďalej uviedol, že v napádanom rozhodnutí sa prvostupňový súd nevysporiadal s otázkami príjemcu a dôvodu platieb zaplatených navrhovateľom štátnemu podniku zo zmluvy a nemohol tak zvážiť, prečo odporkyňa nepostupovala podľa prechodných ustanovení zákona.

Poukázal na to, že príjem, ktorý navrhovateľ dosahoval v zahraničí bol navrhovateľovi priznaný a vyplácaný štátnym podnikom a musel byť tak mzdou podľa právnych predpisov vtedajšej

Československej federatívnej republiky, resp. od 01.01.1993 Slovenskej republiky a na základe toho podľa ust. § 257 zákona aj započítaný do určenia osobného vymeriavacieho základu.

Podľa názoru navrhovateľa zo sporného obdobia v rozmedzí od 01.01.1993 do 01.08.1996 mala odporkyňa pre účely výpočtu a stanovenia vymeriavacieho základu u navrhovateľa postupovať podľa teraz platných právnych predpisov, t. j. zákona o sociálnom poistení, pretože v uvedenom období už bol zavedený poistný systém, aký je zavedený podľa teraz platných predpisov, a preto na určenie vymeriavacieho základu bolo nutné za toto obdobie aplikovať teraz platné právne ust. § 60 a ust. § 60 ods. 1 zákona.

Odporkyňa uviedla, že dôvody, ktoré navrhovateľ uvádza v odvolaní považuje za neopodstatnené. Má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., preskúmal napadnutý rozsudok a konanie ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je nedôvodné. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.10.2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bolo rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo potvrdené napadnuté rozhodnutie odporkyne ako zákonné.

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami uplatnenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis odporkyne, najvyšší súd zistil skutkový stav tak, ako ho popísal krajský súd. Odvolací súd sa preto s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne, a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty v prejednávanej veci, najvyšší súd na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku dodáva:

V predmetnej veci bola predmetom sporu otázka právneho posúdenia nároku navrhovateľa na starobný dôchodok. A to, či bol postup odporkyne v súlade so zákonom pri výpočte starobného dôchodku, ak navrhovateľovi nehodnotila obdobie zamestnania v zahraničí v Líbijskej republike v čase od 16.08.1991 do 01.08.1996, z dôvodu, že za toto obdobie navrhovateľ nemal zaplatené poistné.

Odvolací súd z obsahu administratívneho ako i pripojeného súdneho spisu zistil, že navrhovateľ žiadosťou spísanou dňa 17.12.2014 požiadal odporkyňu o priznanie starobného dôchodku, ktorý žiadal

priznať od XX.XX.XXXX. Napadnutým rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.09.2015 bol navrhovateľovi v súlade s ust. § 65, § 274 a § 82 zákona priznaný starobný dôchodok od XX.XX.XXXX v sume 290,70 Eur mesačne. Na základe podaného opravného prostriedku bol opätovne posúdený nárok navrhovateľa na starobný dôchodok a bolo rozhodnuté rozhodnutím odporkyne zo dňa 04.12.2015, ktorým bolo zmenené predchádzajúce rozhodnutie v časti odôvodnenie.

Podľa § 65 ods. 1 zákona v znení zákona č. 555/2007 Z.z. nárok na starobný dôchodok vzniká získaním 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia a dosiahnutím dôchodkového veku.

Podľa § 65 ods. 2 zákona dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

K XX.XX.XXXX navrhovateľ získal 13 406 dní obdobia dôchodkového poistenia, ktorého presný rozpis je uvedený v priloženom liste dôchodkového poistenia. Pri posúdení nároku na starobný dôchodok a určení jeho sumy boli zhodnotené všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia (vrátane dôb, ktoré sa za obdobie dôchodkového poistenia považujú). Získanie ďalšieho obdobia dôchodkového poistenia preukázané nebolo. Navrhovateľ získal 36 rokov a 266 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil nárok na starobný dôchodok.

Odvolačný súd zhodne s názorom odporkyne ako i krajského súdu uvádza, že nakoľko za obdobie od 16.08.1991 do 01.08.1996 nebolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie, toto obdobie nebolo možné v zmysle zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (§ 11, § 8 ods. 1 písm. a) až d) a f) a § 9 ods. 1 písm. e), f) a h) hodnotiť pre nárok na starobný dôchodok. Sociálna poisťovňa obdobie dôchodkového poistenia na nárok na starobný dôchodok a jeho sumu vypočítala podľa platných právnych predpisov o sociálnom poistení z podkladov, ktoré mala vo svojej evidencii, a ktoré boli priložené k žiadosti o starobný dôchodok. Suma starobného dôchodku zodpovedá preukázanému obdobiu dôchodkového poistenia a sume vymeriavacích základov za kalendárne roky rozhodujúceho obdobia.

Námietky navrhovateľa uvedené v odvolaní sú v podstate zhodné s námietkami uvedenými v opravnom prostriedku, s ktorými sa náležite vysporiadal už krajský súd. Preto ak krajský súd dospel k záveru, že skutkový stav veci bol v správnom konaní spoľahlivo zistený a postup ako aj rozhodnutie odporkyne považoval za vydané v súlade so zákonom, bolo potrebné rozhodnutie súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie odporkyne, považovať za správne. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu nevyhovel a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyňa náhrada trov nepatrí zo zákona.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.